

عنوان جلسه: کمیته ارتقا بهره‌وری و مدیریت مصرف آب

دستور جلسه: ارائه برنامه ارتقا بهره‌وری کشاورزی توسط آقای دکتر ابوالقاسم حقایقی مقدم و گفتگو و تبادل نظر پیرامون موضوع

تاریخ: ۹۹/۰۵/۰۵ ساعت: ۸-۱۰ مکان: گروه مجازی کمیته ارتقا بهره‌وری و مدیریت مصرف آب

دانشگاه فردوسی مشهد
بهاران آب استان خراسان رضوی

اعضاء

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان: علیرضا اسلامی - ابوالقاسم حقایقی مقدم	سازمان جهاد کشاورزی استان خراسان رضوی: حمید ذبیحی
شرکت آب و فاضلاب استان خراسان رضوی: حامد زارعی	دانشگاه فردوسی مشهد: محمود صبوحي صابونی - قربان علی اسدی
سازمان جهاد دانشگاهی استان خراسان رضوی: مزگان ثابت تیموری	اتحادیه مرکزی تعاونی‌های تولید آب‌بران استان: محمد رضا موشخیان
انجمن صنفی کارفرمایی آب کشاورزی چناران: اسماعیل برادران حسینی	خانه کشاورز استان خراسان رضوی: کریم فارسی
نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی خراسان رضوی: محمد دلشاد	اتحادیه کشاورزی کشاورزان استان خراسان رضوی: احمد رضا رضازاده
صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی خراسان رضوی: حمیدرضا رضوی خبیر	شبکه تشکل‌های مردم نهاد آب و محیط‌زیست استان: سید محمود طباطبایی - الهه صدربلوریان
دبیرخانه همیاران آب استان: کامران داوری - زهره بنایی - سهیلا سیفی - نسرین صرافزاده	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی
سازمان صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی	شهرداری مشهد

غائبین

سازمان صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی	شهرداری مشهد
اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی خراسان رضوی	نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی خراسان رضوی
خانه کشاورز استان خراسان رضوی	صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی خراسان رضوی
انجمن صنفی کارفرمایی آب کشاورزی چناران	

مدعوین

سازمان نظام مهندسی کشاورزی استان خراسان رضوی: جناب آقای قنادزاده

مباحث مطرح شده

جناب آقای دکتر حقایقی مقدم؛ عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی استان، برنامه ارتقاء بهره‌وری آب کشاورزی استان را در قالب دو فایل پاورپوینت معرفی و توضیح دادند. در این برنامه میزان بهره‌وری آب برای محصولات زراعی و باغی استان در وضع موجود (سال ۱۳۹۶) عدد ۱,۲ کیلوگرم بر مترمکعب برآورد شده و برنامه‌ریزی برای افق سال ۱۴۰۵ عدد ۱,۹ کیلوگرم بر مترمکعب در نظر گرفته شده است. تعداد ۱۴ طرح برای رسیدن به عدد بهره‌وری آب هدف گذاری شده ذیل برنامه پیش‌بینی شده است. این طرح‌ها در حوزه‌های مختلف کاری سازمان جهاد استان شامل: آب و خاک، تولیدات گیاهی، مکانیزاسیون، صنایع تبدیلی، حفظ نباتات، برنامه‌ریزی و امور اقتصادی، مدیریت ترویج، دام و طیور و شیلات و آبیان قرار می‌گیرند. مسئول اصلی اجرای برنامه ارتقا بهره‌وری آب در استان سازمان جهاد کشاورزی است البته از ظرفیت سایر دستگاه‌ها به خصوص در قسمت آموزش و ترویج بایستی بهره گرفته بشود. منابع

مالی موجود طرح اعتبارات ملی و استانی در اختیار سازمان جهاد استان است و تاکنون متاسفانه اعتبار ویژه به آن اختصاص داده نشده است. اولویت‌بندی و وزن‌دهی به طرح‌های ذیل این برنامه طی جلساتی در اتاق بازرگانی در سال گذشته (۱۳۹۸) انجام شد که نتایج به شرح ذیل بدست آمد:

توسعه سامانه های نوین آبیاری	4.5
اصلاح و بهبود روشهای آبیاری سطحی و سنتی	5
به زراعی و به باغی	5.71
تجارت و بازار	6.07
به نژادی	6.21
تغذیه و حاصلخیزی خاک	6.36
توسعه کشاورزی حفاظتی	6.64
آموزش و ترویج	7
کاهش ضایعات محصولات کشاورزی	7.57
بهبود و توسعه مکانیزاسیون	7.86
توسعه کشتهای گلخانه ای	8.64
اصلاح الگوی کشت	9.45
توسعه آبیاری پروری	11.57
مصرف بهینه نهاده ها در تولید دام و طیور	12.21

در این اولویت‌بندی عدد کمتر به معنی اولویت بیشتر است. در این نظرخواهی اولویت‌دهی توسط شرکت‌کنندگانی از جهاد کشاورزی، آب منطقه‌ای، تشکل‌های بخش کشاورزی، بهره‌برداران بخش کشاورزی، دانشگاه فردوسی و مرکز تحقیقات کشاورزی انجام شده است. سال ۹۷ و ۹۸ سال‌های اول و دوم اجرای این برنامه بوده‌اند و اکنون در سال سوم قرار داریم. از سال ۹۸ با شروع طرح همیاران آب بسیاری از اقدامات جهاد استان معطوف به اجرای پروژه‌های هفت‌گانه تعریف شده در طرح همیاران شده است. خوشبختانه پروژه‌های جهاد در طرح همیاران آب همه از جنس ارتقاء بهره‌وری آب هستند. بنابراین ارزیابی اقدامات جهاد در طرح همیاران آب در واقع به نوعی میزان پیشرفت در برنامه بهره‌وری آب کشاورزی استان می‌باشد.

در ادامه جلسه هر یک از اعضا به بیان دیدگاه‌های خود به شرح زیر پرداختند:

۲. درصد پیشرفت و موانع و مشکلات اجرای برنامه مورد بررسی قرار بگیرد. بایستی بررسی شود که برنامه تعهدی سازمان جهاد در راستای ارتقاء بهره‌وری چقدر عملیاتی شده است. به نظر می‌رسد برای این طرح‌ها باید ناظری یا ناظرانی خارج از سازمان مجری برای ارزیابی پیشرفت کار و تحقق اهداف تعیین شده مشخص شود.

۳. ظرفیت و سوابق شرکت‌های دانش‌بنیان استانی و کشوری در مورد نیازهای فناورانه برنامه مورد مطالعه و بررسی قرار بگیرد.

۴. موضوع بهره‌وری اقتصادی بسیار مهم و مقدم بر بهره‌وری فیزیکی است. برنامه از دیدگاه اقتصادی تقویت شود. لازم است با تجربیات ملموس افرادی مانند جناب برادران که در افزایش بهره‌وری و تولید موفق هستند آشنا شد و از آن‌ها استفاده کرد. حدود ۹۷ درصد کشاورزان استان خرده مالک هستند و اکثر غریب به اتفاق آنان کشاورز معیشتی هستند. برنامه بهره‌وری نیاز به سرمایه‌گذاری دارد. برای اجرایی شدن برنامه، نیازمند توجیه کشاورزان در مورد اقتصادی بودن راهکارها می‌باشد. زمانی که بهره‌وری در آب در راستای بهبود اقتصاد کشاورز تعریف شود می‌توان به انجام آن امید داشت.

۵. در مورد طرح اصلاح الگوی کشت، نحوه سیاست‌گذاری و اجرای آن تبیین شود.

۶. سازوکار اجرایی به لحاظ نقش دستگاه‌های متولی و به خصوص مشارکت بخش خصوصی در برنامه اندیشیده شود.

۷. سهم آب سبز در ارتقای بهره‌وری بخش کشاورزی معین شود و موضوع استفاده بهتر از آب باران در برنامه قرار بگیرد.

۸. بهبود برنامه و طرح‌های ارتقاء بهره‌وری آب کشاورزی (یعنی واقع‌گرایی و عملیاتی بودن) با سرعت بیشتری باید کار شود. انتظارات بسیار بیشتر است.
۹. لازم است از تجربه ملموس افراد و مجموعه‌های با بهره‌وری بالا که موفق هستند، استفاده شود و تجربیات خود را ارائه بدهند.
۱۰. بهره‌وری تک بعدی نیست. نسخه دادن برای کشاورز به تنهایی مفهومی ندارد. نقش دانشگاه و تحقیقات در افزایش بهره‌وری بایستی مشخص شود. نهاده‌ها و ابزاری که در اختیار کشاورز قرار می‌گیرد، میزان بهره‌وری و ارتقاء آن را تعیین می‌کند.
۱۱. سرمایه‌گذاری فعلی دولت محترم در زیر ساخت‌های بخش کشاورزی کافی نیست و تخصیص منابع مالی از طریق بانک‌ها نیز با وضعیت فعلی در بخش کشاورزی گران است.
۱۲. آیین‌نامه اجرایی بند الف ماده ۳۲ قانون بهره‌وری بخش کشاورزی در خصوص پرداخت پاداش مستقیم بهره‌وری به تولیدکنندگان عملیاتی و اجرایی گردد.

شرح مصوبات			
مهلت	مسئول	مصوبه	ردیف
-	اعضا کمیته	شاخص بهره‌وری (فیزیکی و اقتصادی) محصولات به صورت تک محصولی تعیین شود.	۱
-	اعضا کمیته	مصرف واقعی آب محصولات کشاورزی در استان تعیین شود.	۲